

Premis per a estudiants

A la setzena convocatòria dels Premis per a estudiants que anualment atorga la ICHN es van presentar nou originals. El jurat constituït per valorar-los va decidir atorgar el premi, dotat amb 200.000 pessetes, al treball: **Estudi de les distàncies de dispersió per mirmecocòria i espècies de formigues dispersants**, del qual és autor Crisanto Gómez i López.

Així mateix, va acordar concedir dos accèssits de 25.000 pessetes cadascun als treballs següents:

Sedimentologia i tectoes-tratigrafia del paleogen continental de la vora sud-oriental de la Conca de Barberà, presentat per Jorge Molinero i Huguet, i **El paisatge granític de l'Ardenya**, presentat per Sergi Mujal i Juncà i Gabriel Sáez i Espases.

Premi de mineralogia

A aquest premi, convocat aquest any per primera vegada, hi van concórrer tres treballs. El jurat va decidir atorgar el premi, dotat amb 160.000 pessetes, al treball: **Estudi de la relació entre les menes metàl·liques, els seus productes d'alteració i les comunitats líquèniques que les colonitzen**, del qual són autors Carles Canet i Miquel, Núria Casanovas i Martí, Ester Gaya i Bellés, Mireia Guàrdia i Tosal i Joan Martínez i Bofill.

Editorial

Presentació

En la carta oberta que el president de l'entitat va adreçar als socis el mes d'octubre de 1994, es manifestava la voluntat de renovar la ICHN. El primer canvi evident ha estat la nova etapa del *Butlletí*. Un nou pas cap a aquesta renovació és la publicació d'aquestes **Notícies de la Institució**, la intenció de les quals és ser un mitjà de comunicació entre el Consell Directiu i els socis, i entre els mateixos associats. A partir d'ara, periòdicament rebreu aquest full, que substituirà els comunicats als socis, on hi trobareu anunciades totes les activitats que s'organitzen. Volem, però, que no sigui només un tauler d'anuncis, i per això, també hi publicarem ressenyes d'activitats que ja s'han dut a terme, articles curts d'opinió sobre la preservació i la gestió del patrimoni natural i tota mena d'informacions que pensem que us puguin interessar. Volem també que, a més de ser el portaveu del Consell Directiu, també sigui un mitjà d'expressió i de comunicació dels socis que serveixi per posar en contacte persones o grups amb interessos afins o complementaris.

Un altre aspecte de la renovació és la creació de diversos **grups de treball**. Un de aquests grups té per objectiu descentralitzar les activitats per tal d'acostar-les als socis i incrementar la presència de la ICHN a tot el país. La tasca dels altres grups serà mirar de connectar amb els interessos de la societat en matèria de protecció del patrimoni natural, i per això, caldrà conèixer les activitats que fan, en els camps de la recerca o de la gestió, tant l'Administració com els grups i institucions que no en depenen. L'objectiu final d'aquest treball previ es aconseguir que la ICHN es consolidi com a entitat, l'opinió de la qual cal tenir en compte. En aquests grups de treball, coordinat cadascun d'ells per un membre del Consell Directiu, poden participar tots els socis que hi estiguin interessats. En aquesta mateixa **Notícies** trobareu més informació sobre aquests grups.

Com veieu, la renovació de la ICHN demana una participació activa dels socis, i potser molt especialment dels més joves, ja que creiem que actualment no pot continuar essent una entitat regida només per un Consell Directiu que la gestiona i organitza algunes activitats. Us encoratgem, doncs, a participar en els grups de treball i a trametre'ns les vostres opinions i totes les informacions i suggeriments que cregueu interessant de divulgar. ■

Manifest

Projecte d'instal·lació d'una central tèrmica al Ripollès

La ICHN, davant les notícies del projecte d'instal·lació d'una central tèrmica alimentada amb biomassa forestal a la comarca del Ripollès, manifesta la seva opinió i les consideracions següents:

Sessions de la ICHN

Durant el passat curs 94-95 el tema central sobre el qual es van desenvolupar les sessions de la ICHN va ser «Aigua i foc al nostre país». A la sessió inaugural es va plantejar l'estat de la qüestió a Catalunya, i a continuació es van fer tres sessions dedicades al tema de l'aigua i tres més al foc forestal. La participació de públic va ser molt elevada. Les sessions de la ICHN pretenen ser un lloc de discussió dels temes de més actualitat, per tal de donar a conèixer les investigacions que s'estan realitzant en els diferents àmbits de la natura.

1 L'aprofitament de la biomassa forestal com a combustible per a la producció d'energia només es pot entendre en boscos d'elevada producció de sotabosc i brancada arbòria, fins i tot en aquests casos caldria preveure una extracció mesurada d'aquesta biomassa per la seva funció natural i insubstituïble que fa al bosc. Els boscos del Ripollès actualment ja es troben sobreexplotats i s'estan fent «neteges» molt destructives, sense tenir en compte que la biomassa forestal (sotabosc i brancada) és absolutament necessària per al mateix manteniment del bosc i per a l'alimentació i refugi de la fauna.

2 La producció forestal de la comarca del Ripollès està al voltant de les 45.000-50.000 tones de fusta (segons fonts del DARF), mentre que aquesta central té una previsió de consum de 50.000 tones de biomassa forestal. Malgrat que dins d'aquesta biomassa hi entra el sota-bosc, la brancada posterior a les tallades i els residus industrials de fusta, no es pot mantenir un consum de 50.000 tones de biomassa sense acabar sobreexplotant el bosc (tenint en compte que no es vol deixar d'aprofitar la fusta tal com es feia fins ara).

3 Altres centrals de característiques semblants (com la de Torelló) han tingut, i tenen, problemes de contaminació a causa de la incineració de fusta amb residus d'olis, greixos, vernissos, tints, metalls i altres materials que s'hi poden barrejar. Aquesta central de Torelló també va començar amb un consum local, però actualment ha passat a comprar fusta fora de Torelló perquè necessita molt combustible.

Per tot això creiem que caldria fer un estudi de viabilitat econòmica d'aquest projecte en què es tingués en compte la necessitat energètica de la comarca, la disponibilitat de biomassa forestal per mantenir la producció d'energia que es pretén, la possibilitat d'altres opcions de producció d'energia més respectuoses amb el medi i també l'estalvi energètic.

El fet que no es faci dins un espai inclòs en el PEIN i que la producció sigui baixa fan que no calgui informe d'impacte ambiental, però creiem que seria necessari fer-ne un que fos vinculant. ■

Dins l'activitat formativa de la ICHN, el programa de cursos naturalistes té per objectiu oferir una sèrie de cursos pràctics sobre geologia, botànica, zoologia i ecologia, tant d'iniciació com d'aprofundiment, que es desenvolupin per tot el territori català. Fins al moment, des de l'any 92 s'han realitzat un total de trenta-dos cursos naturalistes. En aquest curs 95-96 es realitzaran vint-i-dos cursos.

Opinió

Pla d'ordenació del delta de l'Ebre

L'any 1990 el Parlament de Catalunya aprovà per unanimitat una resolució que instava el Govern de la Generalitat a elaborar, en un termini de sis mesos, un pla d'ordenació integral del delta de l'Ebre, per tal de compatibilitzar la conservació dels valors naturals amb el desenvolupament econòmic. La iniciativa va sortir dels grups conservacionistes arran de l'intent de construir la urbanització Eucaliptus II als aiguamolls de la Tancada. Amb cinc anys d'endarreriment, la Generalitat ha presentat recentment un pla d'ordenació del territori (Pla Director) i un pla d'inversions econòmiques (Pla de Desenvolupament Equilibrat) que presenten una considerable manca de rigor i un enfocament desenvolupista que pot tenir greus conseqüències ambientals. El Pla Director preveu l'expansió de les urbanitzacions de Riumar i Eucaliptus a costa de la desaparició

d'extenses zones d'aiguamolls que resten fora del Parc Natural, i la creació de noves àrees urbanitzables, una d'elles a la zona dels Ullals de l'Arispe. El pla de Desenvolupament Equilibrat consisteix en una suma d'inversions econòmiques inconnexes, principalment en infraestructures, que no responen a cap model definit. En tots dos plans la diagnosi ambiental i les propostes de gestió global del territori deltaic brillen per la seva absència. A la sessió científica que, en relació amb aquests plans es preveu organitzar a final d'octubre, s'analitzaran amb detall les seves mancances i els efectes que podria tenir la seva aplicació sobre la conservació del patrimoni natural del delta de l'Ebre.

Carles Ibáñez i Martí
doctor en biologia
membre de la ICHN

Grups de treball de la Institució

Aviat farà cent anys de la creació de la ICHN. Fa gairebé cent anys que la ICHN intenta donar resposta a les inquietuds de la societat catalana en tot allò que fa referència a l'estudi i a la conservació del medi natural. Alguns dels objectius que portaren a la seva creació avui ja no tenen gaire sentit, mentre que per altra banda han aparegut noves necessitats que la ICHN ha de satisfer.

Actualment es plantegen noves preguntes a les quals s'ha de donar una resposta adequada i, a vegades, aquesta resposta encara no està prou pensada: l'aparició d'un important nombre d'organitzacions naturalistes, no hauria de fer qüestionar-nos quin lloc es vol ocupar en aquest nou panorama? Té sentit mantenir una estructura territorial gairebé centrada a Barcelona?, se sent la veu de la ICHN a tot arreu on caldria?, i, a nivell internacional, no seria el moment de començar-hi a actuar? Aquestes i moltes altres preguntes requereixen una resposta, i precisament per aquesta raó han estat creats uns nous grups de treball: per afavorir la participació, per facilitar que els socis puguin contribuir a dissenyar el futur de l'entitat i a mantenir-la en el lloc que li pertoca. Els noms dels grups participació, internacional, relació amb les organitzacions no governamentals i desconcentració indiquen clarament els objectius que es volen assolir.

En l'àmbit de la participació es proposa actuar en la direcció següent:

- Aconseguir que els representants de l'IEC a comissions i juntes rectores d'espais naturals protegits siguin de la ICHN.
- Participar com a institució en altres comissions i fòrums.
- Fer sempre un informe de cada reunió i mantenir-ne informats els socis de la ICHN.

El grup de treball sobre qüestions internacionals es proposa:

- Connectar amb els membres de la ICHN

residents a l'estranger i procurar que actuïn com a corresponsals i informin sobre tots els temes d'interès per a la ICHN i els seus membres.

- Obtenir informació i documentació sobre congressos, reunions i conferències als quals hagi assistit algun membre de la ICHN.
- Estar al corrent de les activitats que realitzen els organismes internacionals, ja sigui en l'àmbit científic o de gestió.
- Facilitar l'intercanvi amb organitzacions similars i subscriure-hi convenis de col·laboració.

En el grup de relació amb les ONG serà prioritari:

- Definir el lloc que la ICHN ha d'ocupar en l'actual panorama d'ONG.
- Respondre a totes les demandes de col·laboració i de suport per part de les ONG en funció de l'especificitat de la ICHN.
- Participar en les diferents iniciatives i campanyes que s'organitzin.

El grup de participació tindrà les prioritats següents:

- Recolzar les iniciatives que es duen a terme pels grups comarcals ja constituïts.
- Cercar corresponsals a comarques que puguin ser un primer nucli d'actuació i preveure la posterior creació de grups comarcals.

El Consell Directiu ha nomenat un responsable per a cadascun d'aquests grups de treball, i ja existeixen unes primeres idees per començar a funcionar. L'aparició d'aquest nou mitjà de comunicació entre els socis, que és el *Notícies de la Institució*, servirà per exposar tot el que es va fent. Qualsevol de les activitats i propostes que aquí aniran apareixent estaran obertes a la participació de tothom. És molt fàcil, sols cal trucar a la Secretaria i... endavant! ■

Presentació del llibre

La península del cap de Creus i la serra de Verdura

El passat dia 30 de juny, a les vuit del vespre, va tenir lloc a la Casa de Cultura del Port de la Selva la presentació del llibre *La península del cap de Creus i la serra de Verdura*, editat a cura de Josep M.

Masdevall, Antoni Miquel i Santiago Musquera.

L'acte va estar presidit per l'alcalde del Port de la Selva, senyor Genís Pinart, un representant d'Hidroelèctrica de l'Empordà,

Publicacions

Durant el curs 94-95 han estat editats volums pertanyents a tres de les sèries de la ICHN:

• VII Sessió Conjunta d'Entomologia ICHN-SCL.

Coeditat amb la Societat Catalana de Lepidopterologia, recull les comunicacions presentades a la Sessió Conjunta que se celebra l'any 1993.

• Seminaris d'Estudis Universitaris, núm. 9.

«Iniciació a les tècniques histològiques vegetals i animals», per Mercè Durfort. Aquest volum és l'edició conjunta dels Seminaris 1, 3 i 4, que estaven exhaurits. En aquesta nova edició s'han fet algunes addicions al text original, una actualització bibliogràfica i s'hi ha afegit un apartat gràfic.

• *Butlletí de la ICHN*, núm. 62. Corresponent a l'any 1994, és el segon de la quarta sèrie (nova etapa) de la revista. Aquest *Butlletí* el rebreu properament juntament amb un qüestionari pensat per conèixer la valoració i l'ús que es fa del *Butlletí*.

entitat que ha col·laborat en l'edició del llibre, i per Eduard Puig, president de l'Institut d'Estudis Empordanesos, el qual va obrir i presentar l'acte. Joan Vallès, professor de botànica de la Universitat Autònoma de Barcelona, va parlar detalladament dels treballs recollits en el llibre i del particular interès dels diferents temes. Santiago Mosquera va pendre també la paraula en nom dels editors de l'obra. La clausura de l'acte va ésser a càrrec de l'alcalde, que va posar en relleu la importància de tenir en compte el factor humà en les decisions que afecten el futur de la península del cap de Creus.

El llibre és un recull de treballs de recerca i divulgació exposats en el decurs de les jornades que la ICHN va patrocinar els dies 9 i 10 de maig de 1992, per iniciativa del llavors president de la Institució, Xavier Llimona. L'interès de la ICHN sobre aquesta àrea ha quedat palès tant en l'organització de les jornades com en la proposta que va fer de gestió del futur parc natural, i que es va exposar a Roses el desembre de 1993.

Maria Sala
Vocal del Consell Directiu

Agenda

Delegació del Bages

Miscel·lània de diapositives sobre temes naturals

Sota aquest títol la Delegació del Bages organitza una sessió de projecció de diapositives, amb aportacions personals i lliures.

*El 27 d'octubre de 1995
a les 8 del vespre
a la sala d'actes de l'Escola Universitària de la UPC.
Avinguda de les Bases de Manresa, 61-73
Manresa.*

Sortida matinal

*El 28 d'octubre de 1995.
Estudi dels bolets del moianès.
a les 9 del matí, davant de la UPC.*

Per a més informació, us podeu posar en contacte amb Ramon Solà i Ferrer, telèfon 820 21 93.

Sessions de la ICHN

Les sessions del proper curs 95-96 estaran dedicades al planejament de Catalunya. L'objectiu és conèixer més a fons els diferents plans territorials i sectorials establerts al nostre país i discutir sobre les seves possibles repercussions sobre el medi. El programa de sessions serà el següent:

4 d'octubre de 1995. *Sessió inaugural:*
Pla Territorial General de Catalunya.
30 d'octubre de 1995:
Pla Director del delta de l'Ebre
14 de novembre de 1995:
Pla Territorial Metropolità de Barcelona
13 de desembre 1995:

Pla de Ports Esportius
17 de gener de 1996:
Pla de Carreteres
21 de febrer de 1996:
Planejament Municipal
13 de març de 1996:
Pla de Sanejament
24 d'abril de 1996:
Pla Forestal
22 de maig de 1996:
Pla Hidrològic

Les sessions tindran lloc a la seu de l'IEC.

Les dates previstes poden presentar variacions. Rebreu més informació properament.

Recordeu

Horari d'atenció als socis

Dilluns i dimecres, de 17 h. a 21 h.
Dimarts, dijous i divendres, de 9 h. a 13 h.

fundada el 1899

ICHN
Institut Català
d'Història Natural

Filial de l'INSTITUT
D'ESTUDIS CATALANS

Redacció: ICHN
c. del Carme, 47
08001 Barcelona
Tel. 93 - 318 55 16
Fax. 93 - 412 29 94

Imprimeix: CTE
Maqueta: albert beltran
Dipòsit Legal: B-39829-1995